

A kínai forradalom.

— Terjed a forradalom. — A császári csapatok veresége. —

(Saját tudósítónktól.) Bár a Kinából érkezett hírek egymásnak igen ellentmondók és igen sokszor a kormány szájaíze szerint készültek, annyit kilehet hámozni a híradásokból, hogy a forradalom *olyan óriási kiterjedésű*, amilyenre még a kínai fölkelésekben is alig van példa. A forradalom a legnagyobb kínai folyam, a Jangce mentén tört ki. Nevezetesen Szecsuan, Hupeh és Hunan tartományokban. Hírek érkeztek már arról, hogy a forradalmárok elfoglalták Nankinget, Liang-Kiang alkirályság fővárosát. Liang-Kiang alkirályság három tartományból, Kingszúból, Kiangsziból és Anhveiből áll. Ezeknek a területeknek lakossága több mint százkilencven millió. Hírek érkeztek ezenkívül arról, hogy Kanton kikötőváros is csatlakozott a fölkeléshez. Kanton a menyei birodalom legnagyobb városa és kikötője, 1,250.000 lakossal és Kvantung tartomány fővárosa. Kvantungnak mintegy harminckettő millió lakosa van, A fölkelés azonban áttért már Peking felé is Csi-li tartományra, amelynek huszonegy millió lakosa van. Ilyen formán a forradalom máris kiterjedt az ország nagyobb részére, vagyis olyan területre, amelynek csaknem kétszázötven millió lakosa van.

Ezzel szemben a kormánynak aránytalanul csekély haderő áll a rendelkezésére. Évekkel ezelőtt hozzáfogtak a hadseregnek modern szellemben való reformálásához. A reformtervek szerint Kinának 1912-ben 400.000 európai módra kiképzett és fölfegyverzett katonája lett volna. Eddig azonban alig ennek a fele van meg. Csakhogy ezen modern katonák tekintélyes része hűve a különféle titkos szövetségekben szervezett forradalomnak. Máris több mint huszezren csatlakoztak a forradalmár hadsereghez, amely Hanyang várossal együtt a birodalom legnagyobb arzenáljait is elfoglalta, amelyekben most éjjel-nappal lázas sietséggel bőségesen gyártanak lőszereket a forradalmárok fegyverei és száznegyven ágyúja számára. Emellett a forradalmárok serege napról-napra növekszik és így a kormánynak hamarosan be kell látnia, hogy *tehetetlen* ezzel a nagyszabású mozgalommal szemben. A kínai kormánynak nem marad más reménye, minthogy a hatalmak beavatkozzanak és leverik a forradalmat. A hatalmaknak ugyan erre semmi jogcímük, sem okuk nem akad, mert a forradalmárok a legnagyobb kiméletet tanusítják az idegenekkel szemben és tiszteletben tartják az idegen érdekeket. Az idegen hatalmaknak különben is legnagyobb érdeke, hogy a forradalom győzzön, mert annak győzelme megnyitja Kína fejlődésének az útját és az európai tőkének módot ad arra, hogy kiaknázza az ország mérhetetlen természeti kincseit.

A pénteken érkezett táviratok megegyeznek a kormány részéről kiadott jelentéssel, amely szerint a kormány csapatai Hankaunál megverték a forradalmárokat. Az összeütközés eredménye az, hogy a kormány csapatait verték meg s a forradalmárok elfoglalták a vasuti állomást, amely most teljesen az ő hatalmukban van. A kormány csapatai *hét száz halottat* hagytak a csatatéren. A menekülő rémhíreket terjeszték arról, hogy a forradalmárok milyen kegyetlen módon végzik ki az elfogott mandsukát.

A forradalmárok döntő győzelmét bizonyítja az a körülmény is, hogy az összes kínai hadihajók visszavonultak a hankai kikötőből egynek a kivételével, amely csatlakozott a forradalmárokhoz. Pekingben különben óriási rémületet okozott az a hír,

hogy a császári flotta parancsnoka, Sankeping tengernagy csatlakozott a forradalmárokhoz. Hankauban különben már két *közársasági lapot adnk ki*.

Mindezekkel szemben nagyon valószínűtlen az a pekingi távirat, amely szerint a kormány csapatai megverték a forradalmárokat, akik állítólag Shanghaiban gyűltek össze negyvenezer emberrel és a várost hatalmukban tartják Shanghai ugyanis nemzetközi kikötőváros, amelyet még a boxerlázadás idején is semleges külföldi területnek minősítettek. A mostani forradalom vezetői már előzőleg szigorú utasítást adtak ki arra nézve, hogy nem szabad idegen védelem alatt álló területre lépni. A forradalmároknak eszerint nincsen 40.000 emberük Shanghai-ban és így a kormány csapatai nem is verheték meg őket.

Szeged fogadalmi temploma.

— Schulek Frigyes fáradt. —

(Saját tudósítónktól.) A fogadalmi templom tervezése körül nagy bonyodalmak keletkeztek. *Schuler* Frigyes tanár, a nagyszerű koncepcióval megalkotott fogadalmi templom részletterveit nem akarja bevégezni. Azt mondja, hogy elfáradt már. Azt mondják, hogy azért Schulek professzor nem teszi le a ceruzáját és a belefáradás csak a szegedi templomnak szól. A román stíl zseniális magyar építő művésze, a koronázó Mátyás templom klasszikus restaurátora, a Halászbástya világhírű megalkotója elkedvetlenedve lemondta a további tervezést.

Azok, akik a városnak eme legnagyobb szerű építészeti alkotásának sikerében eddig joggal bízhattak, az egyöntetű műalkotás fenyegető megszűnését nem nézhetik. Kétségtelen, hogy az *anyag kérdések* döntő szerepet játszottak ebben az ügyben. Schulek professzor több alternatív tervet készített el, hogy Szegedet az összköltségekről tájékoztathassa. Ezek a kivitelle nem kerülő tervek meghozták a városra nézve a kellő eredményt, tájékozódást nyújtottak Szegednek, mint építetőnek, de elkedvetlenítették a mestert.

Szegednek kötelessége mindent elkövetni, minden áldozatot meghozni, hogy Schulek tanárt visszanyerjük. Ez az egyetlen mód arra, hogy a milliókra menő befektetés a várt építészeti műemekkel ajándékozza meg Szegedet, minden sértő hiba, a fő építészeti gondolattal nem harmonizáló részletek nélkül.

Ebben a kérdésben nem szabad engedni. Meg kell találni a kivezető utat, nehogy a krajcároskodás a kiviteli részletrajzok révén a fogadalmi templom falaira kerüljön.

Hangoztatják, hogy Schulek tanár magas korára való tekintettel lép vissza. Nem hiszünk, hogy ezt a nagy ambícióval megkezdett munkát nagy kora ellenére el ne végezné. Kapacitálni kell. Ki kell elégiteni anyagi igényeit, biztosítani művészi szabadságát. Ha ennek ellenére sem sikerülne visszanyerni, úgy z intézőkörök rendkívül súlyos felelősség alatt állanak. E felelősség tudatában csak egy mód van arra, hogy a még menthető biztosítsák.

Pályázatot kell kitűzni egy lényeges rész kiviteli terveire, amelynek alapján Schulek tanár maga jelölne meg a pályázat eredményéhez képest az egyes részletek tervezőjét, az utódot, de ez esetben is meg kell nyerni Schulek tanárt arra, hogy a részletterveket annak idején jóváhagyja, mert az ő nevével van szó.

Ki kell kötni még azt is, hogy a pályázaton csak szegedi tervezők vehetnek részt, mert a szegedi műépítészek neve ma már ismert mindenfelé és ilyen nagy munka kivitelével bátran meg lehet őket bízni.

A kérdésnek ilyen elintézésével tartozik Szeged Schulek professzornak.

A hamisan bukott nagykereskedő.

— Meghurcoltak egy bankot, —

(Saját tudósítónktól.) A Délmagyarország tegnapi számában e cím alatt megírtuk, hogy Kovács Imre szövött- és vászonáru nagykereskedő megszökött. Kovács Imre, akinek a főüzlete Budapesten, fióküzlete pedig Szabadkán volt, még augusztus végén nyomtalanul eltűnt, hátrahagyván 350.000 korona adósságot. Az esettel kapcsolatban arról is megemlékeztünk, hogy a budapesti államrendőrség lefoglalta Kovácsnak hátramaradt egész raktárát. Ez nem fedti a valóságot, mert mint budapesti tudósítónk jelenti, Kovács üzlete ma is nyitva van. De lefoglalta Szabadkán a rendőrség a Leszámitoló Banknál kézzálogba adott áruraktárát, még pedig azért, mert a bank nem nyújtott az áruraktár teljes értékének megfelelő összeget Kovácsnak, s a fennmaradó különbözetre zárlatot vezethet.

Jellemző a szabadkai üzleti viszonyokra, hogy konkurens vállalatok ezt a normális és periekt üzletet olyan színben igyekeztek a szabadkai lapokban feltüntetni, mintha a bankot ebben a dologban valamelyes inkorrekt-ség terhelné. A valóság az, hogy a szabadkai Leszámitoló Bank maga sem mondja, hogy a teljes értékét adta volna a zálogba vett áruknak, hanem csak az érték 75 százalékát. De sehol a világon nincs olyan vállalat, amely lombard üzletnél ennél magasabb kölcsönt nyújtana, s így a budapesti államrendőrség Kovácsnak a banknál elhelyezett raktárára csak a fennálló különbözetre, vagyis az áruérték 25 százalékára vezethet zárlatot.

A szabadkai Leszámitoló Bank négy hónapon keresztül volt üzleti összeköttetésben Kovács Imrével, aki a tekintélyes fővárosi nagykereskedőt játszotta, s akinek Szabadkán csak fióküzlete volt. Ez eléggé megmagyarázza a bank jóhiszeműségét, amely az alapszabályainak megfelelően épen úgy foglalkozik a lombard üzletekkel, mint ahogy az összes tekintélyes pénzintézetek foglalkoznak a kész áruval való előlegezéssel.

Ilyen rosszakaratu tendenciózus híresztelésekkel rendszerint ép az ellenkező célt érik el, mert míg a jóforgalmu banknak ártani kívántak vele, az nemhogy nem sikerült, de sőt ellenkezőleg a bank tisztán áll előttünk, ellenben az is világosan áll, hogy mi volt a támadások célzata.

Kovács Imrének mindaddig semmi nyoma, de a fővárosi rendőrség igen erélyesen nyomoz az ügyben és ha hiteles az a verzió, hogy Kovács még Magyarországon rejtőzködik, úgy valószínű, hogy mihamarabb kézrekerül.

Neményiné a berlini fogtechnikán és fogklinikán képesítő

Fogműterme Kossuth L.-sugarú 4.

Készít mindenféle fogtechnikai munkát kaucsukban és aranyban. Allami és közigazgatási hivatalnokoknak részletfizetésre is. Bármiféle javítás 6 óra alatt elkészül.

Betegek figyelmébe!

Az orvosi tudomány főadata az emberi test betegségeinek leküzdése. Ez legbiztosabban elérhető egy új gyógymóddal. Ezen gyógymóddal való kezeléssel a legrégibb betegségekben szenvedő is egészségét visszanyerheti.

Ernst Márk, az amerikai magyar orvos 40 éven át úgy bel-, mint külföldön folytatott tanulmányozásai és e téren szerzett tapasztalatai alapján ezen új gyógymóddal, — egyedül csak az általa szerves anyagokból előállított gyógyszerekkel, — a legnagyobb sikerrel gyógyít mindennemű külső és belső betegséget, *Rövid idő alatt bámulatos eredményt tapasztalható.* Asthma, tüdővészsnél, a szív, ideg, gyomor, máj, vesebajnál, elhízásnál, vérszegénység, eskor, sápkór, sárgaság, angolkór, vízkór, csusz és köszvény, valamint fájdalmas és szabálytalan havi bajnál, sérvnél, mindennemű szembetegség, nemi betegség és ennek következményei eseteiben. Orvosi tanácskozás ingyen. — *Gyógyhelyiség: Szeged, Báró Jósika-utca 43. szám alatti saját házában.* — *Rendelési idő:* délelőtt 9—11-ig, délután 3—5-ig. — Ingyen rendelés szegényeknek: d. e. 11—12-ig. 620